

ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ В ДИСКУРСІ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень ВО</i>
Галузь знань	<i>В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»</i>
Спеціальність	<i>В9 Історія та археологія; В10 Філософія</i>
Освітня програма	<i>Європейські студії</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, 2-й семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>5 кредитів ЄКТС / 150 год.: (30 год. – лекції, 30 год. – семінарські заняття, 90 год. – СРС)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>МКР, Екзамен</i>
Розклад занять	<i>http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Руденко Тамара Петрівна, tamararud@ukr.net Семінарські заняття: кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Руденко Тамара Петрівна, tamararud@ukr.net</i>
Дистанційний курс	<i>https://classroom.google.com/c/ODIyMTk2MzI5MjYz?cjc=u4uyvd7u</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предмет навчальної дисципліни – європейські цінності в соціально-культурному просторі європейської спільноти, українському філософському дискурсі.

Основною метою навчальної дисципліни «Європейські цінності в українському філософському дискурсі» є формування здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми в контексті ситуаційних умов виникнення дискурсу – економічних, політичних, культурних; використовувати набуті філософські знання при вивченні інших суспільствознавчих наук; проводити наукове дослідження соціальних, соціально-культурних та соціально-політичних феноменів на стику різних галузей суспільствознавства; розуміти ментальні, культурні особливості європейської спільноти, їх вплив на формування світогляду особистості, особливості дискурсивних практик в європейській та українській філософії; використовувати філософську культуру для осмислення суперечливих проблем суспільства і прийняття рішень.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти набудуть наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

ЗК 01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу для прийняття обґрунтованих рішень / The ability for abstract thinking, analysis and synthesis to make well-founded decisions.

ЗК 05 Здатність розробляти проєкти та управляти ними, працювати в міжнародному контексті / The ability to develop projects and manage them, working in an international context.

ФК 01 Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію. Здатність критично працювати з філософськими текстами, застосовувати різні методи аналізу та інтерпретації / Ability to identify and research historical and archaeological sources of various types, analyze scientific texts, summarize information. The ability to critically work with philosophical texts, to apply various methods of analysis and interpretation.

ФК 02 Здатність планувати і виконувати наукові дослідження в галузі історії та археології. Здатність використовувати історико-філософську спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем / Ability to plan and carry out scientific research in the field of history and archaeology. The ability to use historical and philosophical heritage in understanding and solving research problems.

ФК 07 Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області / The ability to analyze, evaluate and forecast social, political, economic and cultural processes using professional knowledge. Ability to perform expert analysis in the subject area.

ФК 09 Здатність професійно проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу європейської та євроатлантичної інтеграції України на підставі принципу україноцентризму. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проєкти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями / The ability to professionally conduct a worldview analysis, ethical and value examination of the European and Euro-Atlantic integration of Ukraine based on the principle of Ukrainian centrism. Ability to work in an international context and implement joint projects in the field of history and/or archeology with European and Euro-Atlantic institutions.

ПРН 01 Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної та філософської науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень, застосовувати релевантні методи їх аналізу та інтерпретації / Analyze theoretical and methodological problems of modern historical and philosophical science, critically evaluate the state of the problem and the results of recent research, apply relevant methods of their analysis and interpretation.

ПРН 02 Здійснювати інтелектуальний пошук, виявляти і критично осмислювати актуальні проблеми сучасної філософської думки, розробляти їх в рамках власного філософського дослідження / To carry out an intellectual search, to identify and critically analyze the current problems of modern philosophical thought, to develop them within the framework of one's own philosophical research.

ПРН 03 Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науковопопулярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології / Review, comment, and annotate scientific, popular science, educational, and journalistic texts related to issues of history and archeology.

ПРН 04 Знати і використовувати фаховий словник та філософські засоби для донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які

навчаються / Know and use professional vocabulary and philosophical tools to convey one's own knowledge, conclusions and arguments to specialists and non-specialists, in particular to students.

ПРН 06 Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем / Be able to reconstruct the historical progress of world philosophy, the evolution of philosophical ideas and problems.

ПРН 10 Використовувати методологію та пізнавальні засоби, що властиві філософії та її застосуванням / Use the methodology and cognitive tools inherent in philosophy and its applications.

ПРН 16 Брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем обговорення філософських питань з експертами з інших галузей знань / Participate in scientific discussions on philosophy and interdisciplinary problems, discussions of philosophical issues with experts from other fields of knowledge.

ПРН 17 Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних задач філософії / Analyze, evaluate and forecast social, political, economic and cultural processes using professional knowledge and specialized skills for solving complex problems of philosophy.

ПРН 18 Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів / To use the acquired knowledge in the practice of European and Euro-Atlantic integration of Ukraine, in particular, to conduct worldview analysis and ethical and value examination of integration processes.

ПРН 20 Узагальнювати результати власних наукових досліджень у сферах історії та філософії і презентувати їх у доповідях, публікаціях державною та іноземною мовами із дотриманням принципів академічної доброчесності та професійної етики / Summarize the results of one's own scientific research in the fields of history and philosophy and present them in reports and publications in national and foreign languages in compliance with the principles of academic integrity and professional ethics.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету спеціальні знання з інших освітніх і наукових галузей. Їй передують загальноосвітня дисципліна Європейська філософія: від Античності до сучасності та ін. Постреквізитом дисципліни є виконання науково-дослідної практики.

Для забезпечення освітнього процесу під час дистанційного навчання та більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни і засвоєння матеріалу використовуються система Електронний кампус, ресурси платформи дистанційного навчання сервіси для організації онлайн-конференцій та відеозв'язку (наприклад, «Zoom», «Skype»), електронна пошта, месенджери (WhatsApp, google документи). Також необхідно володіти навичками з використання текстового редактора, редактора зі створення презентацій, редактора зі створення таблиць.

3. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Цінності як предметне поле соціально-культурного простору людини.
Тема 2. Проблема цінностей у духовному досвіді людства.
Тема 3. Європейські цінності як фундамент європейської ідентичності.
Тема 4. Українська культура та філософія у світовому соціально-культурному просторі.
Тема 5. Менталітет як впливовий елемент української культури та філософії.
Тема 6. Природа та ментальність українського народу.
Тема 7. Основні риси українського світоглядного менталітету: історико-філософська рефлексія.
Тема 8. Українські архетипи як джерела формування національної ментальності.
Тема 9. Філософія Г. Сковороди та західноєвропейська філософія.
Тема 10. Філософський дискурс професорів Києво-Могилянської академії.
Тема 11. Романтизм як феномен української та європейської культури.
Тема 12. Українська та європейська філософсько-поетична традиція.
Тема 13. Суголосні мотиви в українській та європейській філософській традиції.
Тема 14. Моральні цінності в українській етичній думці.
Тема 15. Сучасна західна філософія. Європейські та українські дискурсивні практики.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. Борінштейн Є.Р., Атаманюк З.М. Сучасний філософський дискурс : Конспект лекцій. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського», 2023. 85 с. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/16825/3/Borinshteyn%2c%20Atamanyuk.pdf>
2. Концепт «Європа» : Навчальний посібник / Ващенко А.В., Гаврилов В.М., Дятлов В.О., Казимір В.А., Кеда М.К., Коваленко О.О., Соломенна Т.В. Чернігів : Десна Поліграф, 2018. 296 с. https://aprei.com.ua/wp-content/uploads/2018/12/Koncept_Europa_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
3. Кравець І. Актуальні проблеми філософії ХХ-ХХІ століть : навч. посіб. Львів : Львівська політехніка, 2020. 240 с. <https://vlp.com.ua/node/20216>
4. Новіков Б.В. Екзистенційні виміри в українській філософії : підручник / Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, Т.П. Руденко, Г.М. Костроміна ; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 173 с. <https://classroom.google.com/c/ODIyMTk2MzI5MjYz?cjc=u4uyvd7u>

Допоміжна література

1. Бистрицький Є. Філософський дискурс: комунікація і норма. Філософська думка, Київ, Вип. 5, 2019. С. 15-19. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Philos_2019_5_7
2. Гнатюк Я. С. Аналіз історико-філософського дискурсу засобами історії філософських понять. Гілея. Науковий вісник: збірник наукових праць. Київ, ПП «Видавництво

- «Гілея»», Вип. 144 (2). 2019. С. 10-13. <https://lib-old.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/17395/1/%d0%90%d0%bd%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7%20%d1%96%d1%81%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b8%d0%ba%d0%be-%d1%84%d1%96%d0%bb%d0%be%d1%81%d0%be%d1%84%d1%81%d1%8c%d0%ba%d0%be%d0%b3%d0%be%20%d0%b4%d0%b8%d1%81%d0%ba%d1%83%d1%80%d1%81%d1%83.pdf>
3. Голслах Й. Як Європа може бути попереду в азійському сторіччі. Київ : Темпора, 2018. 354 с. <https://krytyka.com/ua/reviews/syla-rayu-yak-ievropa-mozhe-buty-poperedu-v-aziyskomu-storichchi>
 4. Гордійчук О.О. Архетипи української ментальності: соціально-філософський аналіз. Київ : Філософські науки. Вип. 1 (84). 2018. С. 15-19. <http://philosophy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/247190/244484>
 5. Екзистенційні виміри в українській філософії. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня доктор філософії за спеціальністю 033 «Філософія»/ КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Новіков Б. В., Богачев Р. М., Руденко Т. П., Костроміна Г. М. Електронні текстові дані (1 файл: 155 Кбайт). Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 82 с. <https://ela.kpi.ua/items/cbfc17f4-f07d-42df-bc00-4a234c326135>
 6. Карівець І. Річард Рорті та доцільність існування історії філософії (Передмова до українського перекладу статті Річарда Рорті «Історіографія філософії: чотири жанри») Переклади. Рецензії. Повідомлення. Київ : Вип. 7, 2021. С.10-13. <https://science.lpnu.ua/uk/shv/vsi-vypusky/tom-7-chyslo-1-2021/richard-rorti-ta-docilnist-isnuvannya-istoriyi-filosofiyi>
 7. Ковалинський, М. Жизнь Григорія Сковороди. Повна академічна збірка творів. Київ : Видавець Савчук О. 2016. С. 1343-1373.
 8. Козловський В. Педагогіка в світлі моральної антропології І. Канта. Філософія освіти. Вип.1, 2015. С. 183-196. <https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dd35a4f3-aa0a-46f2-8dfb-e1876fa709c3/content>
 9. Лісеєнко О. В. Архетипи української ментальності з погляду онтології / Олена Василівна Лісеєнко, Юлія Борисівна Гюльхан // Перспективи. Соціально-політичний журнал. Київ : «Гельветика». Вип. 4. 2022. С. 53-59. <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/16861/1/Liseienko%20Olena%20Vasylivna.pdf>
 10. Культурні цінності Європи / За ред. Г. Йоаса і К. Вігандта. Київ : Дух і літера, 2015. 552 с.
 11. Лютий Т.В. Григорій Сковорода і західноєвропейська філософія: між берегами містики та раціоналізму. Наукові записки НаУКМА. Філософія та релігієзнавство. 2022. Т. 9-10. С. 3-22. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/329e72b7-b9c2-4fbf-97e9-76a6ffed675/content>
 12. Новіков Б.В., Богачев Р.М., Руденко Т.П., Костроміна Г.М. Кордоцентризм як духовна традиція української філософії. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії, 2024, Вип. 54, С. 83-89. http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/54_2024/12.pdf
 13. Новіков Б.В., Руденко Т.П., Бабіна С.І. Філософська творчість Г. Сковороди в аспекті морального вдосконалення людини. Освітній дискурс: збірник наукових праць. Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ : ТОВ «Науково-інформаційне агентство Наука-технології-інформація», 2022. Вип. 41 (7-9). С. 38-46.

https://journal-discourse.com/files/pdf/OD-41_7-9_-2022.pdf

<https://ela.kpi.ua/handle/123456789/52034>

14. Пірен М. І. Європейські цінності та їх реалізація у сфері державної служби та кадрової політики України. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe
15. Політика культурної дипломатії: стратегічні пріоритети для України. Зб. наук.-експерт. матеріалів / за заг. ред. О. П. Розумної, Т. В. Черненко. НІСД, 2016. 92 с. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-10/kult_dyp-cd7f1.pdf
16. Руденко Т.П. Моральні цінності буття людини в філософії Г. Сковороди та професорів Києво-Могилянської академії XVII-XVIII століття. Освітній дискурс: збірник наукових праць. Національний педагогічний університет імені М.П Драгоманова. ТОВ «Науково-інформаційне агентство Наука-технології-інформація», 2025. Вип. 54. (5-6). С. 48-58.
17. Руденко Т.П., Костроміна Г.М. Людина в контексті історико-філософського дискурсу. Науковий журнал «Актуальні проблеми філософії та соціології». Національний університет «Одеська юридична академія», 2025. Вип. 55. С. 146-153. <https://doi.org/10.32782/apfs.v055.2025.21>
18. Сковорода Г. Повна академічна збірка творів. Видавець Савчук О. Київ. 2016.
19. Фуко, М. Що таке просвітництво? Humanitarian Vision, Вип.1 (2), 2015. С. 109-116. https://ena.lpnu.ua/bitstream/ntb/34291/1/18_109-116.pdf.
20. Alushkin, S. V. Material basis of ethical attitude towards desire in ancient eastern religious and philosophical systems. Anthropological Measurements of Philosophical Research, 2019 Vol. 16, С. 171-182.
21. Bickerton C., Guérot U. Perspectives on the future of the EU. 2019. URL: <https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/otherpublications/perspectives-on-the-future-of-the-eu.pdf>
22. Boris Johnson in firing line as Theresa May claims Brexit victory at Chequers. The Times. July 07 2018. URL: <https://www.thetimes.co.uk/edition/news/boris-johnson-in-firing-line-as-theresa-may-claims-brexit-victory-at-chequers-9w7m38tdn>
23. Heitor C. Migration, diversity, and tolerance in Europe. Voices of Youth. URL: <https://www.voicesofyouth.org/blog/migration-diversityand-tolerance-europe>
24. Kozlovskiy Viktor, Davidenko Illia, Kruhlyk Kateryna, Popil Daria. Do We Need Hegel?(Reader's Notes to the Ukrainian Translation of «The Phenomenology of Spirit»). NaUKMA Research Papers in Philosophy and Religious Studies, Vol/ 5, 2020, С. 90-102.

Інформаційні ресурси

(доступ надається в мережі НТУУ «КПІ ім Ігоря Сікорського»: бібліотека, навчальні корпуси, гуртожитки)

1. Науково-технічна бібліотека НТУУ "КПІ ім. Ігоря Сікорського" - <http://opac.kpi.ua/F?RN=477898252>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Силабус ОК «Європейські цінності у дискурсі української філософії» розроблений відповідно до принципів систематичності, послідовності, активності, свідомості, міждисциплінарної взаємодії, які стали визначальними, як і у структуризації навчального матеріалу, так і в організації дій здобувачів щодо його засвоєння. Це дозволяє передбачити

необхідні види діяльності, які потрібні для досягнення очікуваних програмних результатів навчання.

З метою оволодіння навчальним матеріалом та формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідних компетентностей, навчання здійснюється на основі студентоцентрованого підходу та стратегії взаємодії викладача і здобувача із застосуванням активних, інтерактивних методів навчання, а саме:

- пояснювально-ілюстративні методи, що знаходять своє вираження у словесній, наочній та практичній формах;

- проблемно-пошукові методи – передбачають постановку проблеми, розв’язання проблемної ситуації, спрямовані на осмислення навчального матеріалу та подальшу реалізацію самостійного пошуку, сприяють розвитку когнітивної та творчої активності здобувачів. Здобувачі, спираючись на колишній досвід і знання, висувають припущення про шляхи вирішення проблемної ситуації, узагальнюють раніше набуті знання, виявляють причини явищ, пояснюють їх походження, вибирають найбільш раціональний варіант.

- евристичні методи (методи активізації творчого мислення, зокрема евристичні бесіди можуть передбачати різні моделі питань, що мають на меті аналіз певних явищ, в яких є суперечливі факти; отже, питання, які передбачають у відповіді висновок);

- інтерактивний метод – діалогова форма взаємодії між здобувачами і викладачем, семінарські заняття, що включають презентації, дискусії, роботу з джерелами інформації тощо.

Застосовуються особистісно-орієнтовані розвиваючі технології, засновані на активних й інтерактивних формах і методах навчання, які формують гнучкі навички «soft skills» – навички роботи у колективі (культура комунікації, емоційної поведінки, ефективна взаємодія), уміння вирішувати складні проблеми; контекстне мислення; вміння налагоджувати міжособистісні контакти; вміння прогнозувати; гнучкість, швидка адаптація до змін тощо.

НАЗВА ТЕМИ ЛЕКЦІЇ ТА ПЕРЕЛІК ОСНОВНИХ ПИТАНЬ

Тема 1. Цінності як предметне поле соціально-культурного простору людини

1. Наукові підходи до визначення поняття «цінність».
2. Цінності як вічні духовні умови людського буття.
3. Культура як спосіб існування людини у світі.
4. Роль культури в суспільстві XXI століття. Форми та види культури.

Завдання на СРС:

Класифікація цінностей та ціннісних орієнтацій особистості.

Тема 2. Проблема цінностей у духовному досвіді людства

1. Цінності в європейській філософії: від античності до XX століття.
2. Цінності в філософській антропології: М. Шелер, А. Гелен, Х. Плеснер, Е. Кассіерер.
3. Сучасна переоцінка цінностей та ціннісних орієнтацій людини.
4. Цінності як результат практичної людської діяльності. Потреби, мотиви, цінності в діяльності людини.

Завдання на СРС:

Цінності як соціальнозначущі уявлення про добро, справедливість, істину, патріотизм.

Тема 3. Європейські цінності як фундамент європейської ідентичності

1. Європейські цінності як основа формування європейської спільноти.
2. Європа як геополітичне і культурне утворення. Виникнення та розвиток «Європейської ідеї». Європейська самоідентифікація України.

3. Цінності в європейській та українській культурі.
4. Український народ як носій високоморальних загальнолюдських цінностей.

Завдання на СРС:

Особливості представницької демократії Європейського Союзу.

Тема 4. Українська культура та філософія у світовому соціально-культурному просторі

1. Репрезентація національної культури у світовому просторі як важлива цінність для України.
2. Діалогічність культурних взаємин як ефективний механізм культурного розвитку європейської спільноти.
3. Міжкультурна взаємодія України з європейськими країнами.
4. Цінності українського народу як надбання світової культури. Українська писанка як творче втілення духовної культури народу.

Завдання на СРС:

Діалог української та західноєвропейської культури.

Тема 5. Менталітет як впливовий елемент української культури та філософії

1. Менталітет як особливий психічний склад і тип мислення народу. Проблема ментальності в працях європейських та вітчизняних дослідників.
2. Менталітет як впливовий елемент національної культури.
3. Характерні риси української ментальності.
4. Трансформація рис ментальності українського народу в умовах глобалізації.

Завдання на СРС:

Менталітет та його вираження в соціокультурних феноменах українців.

Тема 6. Природа та ментальність українського народу

1. Природні та історичні витоки української ментальності. Земля як справжня цінність для українського народу.
2. Україна як географічно центральна держава Європейського континенту.
3. Основні системотворчі ознаки ментальності українського народу.
4. Українська ментальність серед ментальностей європейських народів.

Завдання на СРС:

Основні аспекти української ментальності.

Тема 7. Основні риси українського світоглядного менталітету: історико-філософська рефлексія

1. Екзистенційно-чуттєве сприйняття світу як основна риса українського світоглядного менталітету.
2. Філософсько-теософський кордоцентризм у філософії Г. Сковороди.
3. Кордоцентризм в історико-філософській україністиці: П. Куліш, М. Гоголь, П. Юркевич.
4. Антеїзм в українській культурі, літературі, філософії.

Завдання на СРС:

Особливості українського менталітету як способу мислення, вірувань та емоційного стану на індивідуальному та колективному рівнях.

Тема 8. Українські архетипи як джерела формування національної ментальності

1. Архетипи як глибинні підсвідомі пласти української ментальності.
2. Кордоцентризм як головна особливість «національного характеру» українців.
3. Серце як основа людяності у філософії Г. Сковороди, П. Юркевича та архетип особистої свободи.

4. Взаємозв'язок архетипів, ментальності, цінностей національної культури.

Завдання на СРС:

Архетипи української ментальності як екзистенціали буття української нації.

Тема 9. Філософія Г. Сковороди та західноєвропейська філософія

1. Філософська творчість Г. Сковороди в контексті розвитку європейської філософії.

2. Вчення Г. Сковороди про дві натури та три світи.

3. Образно-символічне бачення світу філософа: між містикою та раціоналізмом.

4. Самопізнання як головний шлях до «внутрішньої людини», кордоцентризм, моральний вибір, «сродна праця», проблема людського щастя та сенс буття людини у філософських роздумах Г. Сковороди.

5. Спільні мотиви мислення Г. Сковороди та представників західноєвропейської філософії.

Завдання на СРС:

Філософський зміст поетичних творів Г. Сковороди та його внесок у розвиток українського письменства.

Тема 10. Філософський дискурс професорів Києво-Могилянської академії

1. Моральне життя людини, проблема духовності та цінностей у філософії професорів Києво-Могилянської академії.

2. Природний закон та проблема духовності в філософії Ф. Прокоповича.

3. Цінність земного життя людини у філософії Г. Гізеля.

4. Західноєвропейський раціоналізм у пізнанні навколишнього світу і людини в філософії Г. Щербацького, С. Яворського.

5. Сенс буття людини у роздумах Г. Кониського.

Завдання на СРС:

Києво-Могилянської академії в контексті європейського схоластичного дискурсу.

Тема 11. Романтизм як феномен української та європейської культури

1. Світогляд романтизму як утвердження свободи та самоцінності духовного життя особистості в українській та європейській культурі.

2. Український романтизм як національне явище.

3. «Філософія серця» П. Юркевича. Моральна свобода людини в філософсько-антропологічному вченні П. Юркевича.

4. Романтична традиція в українській та європейській культурі: П. Куліш, М. Гоголь, Й.В. Гете, Й.Ф. Шиллер.

Завдання на СРС:

Особливості романтизму як художнього напрямку XIX століття в українській та європейській культурі та його філософський зміст.

Тема 12. Українська та європейська філософсько-поетична традиція

1. Мистецька цінність українського та європейського письменства.

2. Філософська традиція в українському романтизмі.

3. Романтично-екзистенціальна спрямованість творчості Тараса Шевченка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського.

4. Філософія європейського романтизму: А. Шлегель та Ф. Шлегель, Ф. Гарденберг (Новалис), Ф.В.Й. Шеллінг.

Завдання на СРС:

Філософський зміст поезії в українській та європейській культурі.

Тема 13. Суголосні мотиви в українській та європейській філософській традиції

1. Український філософський кордоцентризм в європейській перспективі: філософський кордоцентризм П. Юркевича та антропологізм С. К'еркегора.

2. Екзистенційні ідеї у творчості Г. Сковороди, М. Гайдеггера та Ж.- П. Сартра.
3. Філософія символічного світу Г. Сковороди та філософія «символічних форм» Е. Кассіра, Г. Гадамера.
4. Український кордоцентризм та психоаналітична концепція буття З. Фрейда.

Завдання на СРС:

Філософія Г. Сковороди та західноєвропейська екзистенційна проблематика: спільні риси та відмінності.

Тема 14. Моральні цінності в українській етичній думці

1. Основні етичні проблеми у філософських роздумах мислителів Київської Русі.
2. Етична думка XVI-XVIII століття. Діяльність Острозької школи, Києво-Могилянської академії.
3. Проблема людини в філософії Г. Сковороди.
4. «Філософія серця» П. Юркевича.

Завдання на СРС:

Добро, милосердя, любов, справедливість, патріотизм як найвищі цінності сенсу життя українського народу.

Тема 15. Сучасна західна філософія. Європейські та українські дискурсивні практики

1. Основні тенденції розвитку сучасної західної філософії.
2. Проблеми свободи і цілісного розвитку людини.
3. Несвідоме та ірраціональне в європейській філософії. Філософія людського існування (екзистенціалізм).
4. Сучасний філософський дискурс.

Завдання на СРС:

Свобода в контексті суспільного життя людини.

ТЕМАТИКА І ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Цінності як предметне поле соціально-культурного простору людини

1. Наукові підходи до визначення поняття «цінність».
2. Цінності як вічні духовні умови людського буття.
3. Культура як спосіб існування людини у світі.
4. Роль культури в суспільстві XXI століття. Форми та види культури.
5. Міжкультурна взаємодія та зміни ціннісних орієнтирів.

Тема 2. Проблема цінностей у духовному досвіді людства

1. Цінності в європейській філософії: від античності до ХХ століття.
2. Цінності в філософській антропології: М. Шелер, А. Гелен, Х. Плеснер, Е. Кассіра.
3. Сучасна переоцінка цінностей та ціннісних орієнтацій людини.
4. Цінності як результат практичної людської діяльності. Потреби, мотиви, цінності в діяльності людини.
5. Вплив глобалізації на ціннісні основи суспільства.

Тема 3. Європейські цінності як фундамент європейської ідентичності

1. Європейські цінності як основа формування європейської спільноти.
2. Європа як геополітичне і культурне утворення. Виникнення та розвиток «Європейської ідеї». Європейська самоідентифікація України.
3. Національні, духовні, культурні надбання європейських народів.
4. Цінності в європейській та українській культурі.
5. Український народ як носій високоморальних загальнолюдських цінностей.

6. Європейські цінності як загальнолюдські принципи і норми життєдіяльності людини, суспільства.

Тема 4. Українська культура та філософія у світовому соціально-культурному просторі

1. Репрезентація національної культури у світовому просторі як важлива цінність для України.
2. Діалогічність культурних взаємин як ефективний механізм культурного розвитку європейської спільноти.
3. Міжкультурна взаємодія України з європейськими країнами.
4. Цінності українського народу як надбання світової культури. Українська писанка як творче втілення духовної культури народу.

Тема 5. Менталітет як впливовий елемент української культури та філософії

1. Менталітет як особливий психічний склад і тип мислення народу. Проблема ментальності в працях європейських та вітчизняних дослідників.
2. Менталітет як впливовий елемент національної культури.
3. Характерні риси української ментальності.
4. Трансформація рис ментальності українського народу в умовах глобалізації.

Тема 6. Природа та ментальність українського народу

1. Природні та історичні витоки української ментальності. Земля як справжня цінність для українського народу.
2. Україна як географічно центральна держава Європейського континенту.
3. Основні системотворчі ознаки ментальності українського народу.
4. Українська ментальність серед ментальностей європейських народів.

Тема 7. Основні риси українського світоглядного менталітету: історико-філософська рефлексія

1. Екзистенційно-чуттєве сприйняття світу як основна риса українського світоглядного менталітету.
2. Філософсько-теософський кордоцентризм у філософії Г. Сковороди.
3. Кордоцентризм в історико-філософській україністиці: П. Куліш, М. Гоголь, П. Юркевич.
4. Антеїзм в українській культурі, літературі, філософії.

Тема 8. Українські архетипи як джерела формування національної ментальності

1. Архетипи як глибинні підсвідомі пласти української ментальності.
2. Кордоцентризм як головна особливість «національного характеру» українців.
3. Серце як основа людяності у філософії Г. Сковороди, П. Юркевича та архетип особистої свободи.
4. Взаємозв'язок архетипів, ментальності, цінностей національної культури.

Тема 9. Філософія Г. Сковороди та західноєвропейська філософія

1. Філософська творчість Г. Сковороди в контексті розвитку європейської філософії.
2. Вчення Г. Сковороди про дві натури та три світи.
3. Образно-символічне бачення світу філософа: між містикою та раціоналізмом.
4. Самопізнання як головний шлях до «внутрішньої людини», кордоцентризм, моральний вибір, «сродна праця», проблема людського щастя та сенс буття людини у філософських роздумах Г. Сковороди.
5. Спільні мотиви мислення Г. Сковороди та представників західноєвропейської філософії.

Тема 10. Філософський дискурс професорів Києво-Могилянської академії

1. Моральне життя людини, проблема духовності та цінностей у філософії професорів Києво-Могилянської академії.
2. Природний закон та проблема духовності в філософії Ф. Прокоповича.
3. Цінність земного життя людини у філософії Г. Гізеля.
4. Західноєвропейський раціоналізм у пізнанні навколишнього світу і людини в філософії Г. Щербацького, С. Яворського.
5. Сенс буття людини у роздумах Г. Кониського.

Тема 11. Романтизм як феномен української та європейської культури

1. Світогляд романтизму як утвердження свободи та самоцінності духовного життя особистості в українській та європейській культурі.
2. Український романтизм як національне явище.
3. «Філософія серця» П. Юркевича. Моральна свобода людини в філософсько-антропологічному вченні П. Юркевича.
4. Романтична традиція в українській та європейській культурі: П. Куліш, М. Гоголь, Й.В. Гете, Й.Ф. Шиллер.

Тема 12. Українська та європейська філософсько-поетична традиція

1. Мистецька цінність українського та європейського письменства.
2. Філософська традиція в українському романтизмі.
3. Романтично-екзистенціальна спрямованість творчості Тараса Шевченка, Лесі Українки, Михайла Коцюбинського.
4. Філософія європейського романтизму: А. Шлегель та Ф. Шлегель, Ф. Гарденберг (Новаліс), Ф.В.Й. Шеллінг.

Тема 13. Суголосні мотиви в українській та європейській філософській традиції

1. Український філософський кордоцентризм в європейській перспективі: філософський кордоцентризм П. Юркевича та антропологізм С. К'еркегора.
2. Екзистенційні ідеї у творчості Г. Сковороди, М. Гайдеггера та Ж.-П. Сартра.
3. Філософія символічного світу Г. Сковороди та філософія «символічних форм» Е. Кассіра, Г. Гадамера.
4. Український кордоцентризм та психоаналітична концепція буття З. Фрейда.

Тема 14. Моральні цінності в українській етичній думці

1. Основні етичні проблеми у філософських роздумах мислителів Київської Русі.
2. Етична думка XVI-XVIII століття. Діяльність Острозької школи, Києво-Могилянської академії.
3. Проблема людини в філософії Г. Сковороди.
4. «Філософія серця» П. Юркевича.
5. Основні тенденції розвитку сучасної західної філософії.
6. Проблеми свободи і цілісного розвитку людини.
7. Несвідоме та ірраціональне в європейській філософії. Філософія людського існування (екзистенціалізм).
8. Сучасний філософський дискурс.

Заняття 15. Проведення Модульної контрольної роботи.

6. Самостійна робота студента

Завдання для самостійної роботи пропонуються до кожної теми лекційного заняття, також самостійна робота включає підготовку до семінарських занять, підготовку до

виконання модульної контрольної роботи, підготовку до екзамену. Самостійна робота студентів - 90 годин.

№ з/п	Самостійна робота (СР)	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	56
2	Підготовка до складання модульної контрольної роботи (МКР)	4
3	Підготовка до екзамену	30
	Всього	90

З дисципліни «Європейські цінності в дискурсі української філософії» передбачена навчальним планом МКР.

Перелік питань до МКР:

1. Європейські цінності як визначальна характеристика європейської спільноти.
2. Глобалізація та її вплив на ціннісні основи суспільства.
3. Концепт Європи як міжнародного союзу.
4. Історичні сценарії об'єднання Європи: соціально-філософський аналіз.
5. Європейські цінності як загальнолюдські принципи і норми життєдіяльності людини, суспільства.
6. Національна культура у світовому просторі: сучасні тенденції та перспективи розвитку.
7. Міжкультурна взаємодія України з європейськими країнами.
8. Цінності українського народу як надбання світової культури.
9. Системотворчі ознаки ментальності українського народу.
10. Українська ментальність серед ментальностей європейських народів.
11. Спільні мотиви мислення Г. Сковороди та представників західноєвропейської філософії.
12. Самопізнання, кордоцентризм, «сродна праця», проблема людського щастя та сенс буття людини у філософських роздумах Г. Сковороди.
13. Концепт «серце» як основа людяності у філософії Г. Сковороди, П. Юркевича.
14. Проблема духовності в філософії професорів Києво-Могилянської академії.
15. «Філософія серця» П. Юркевича та західноєвропейські духовні практики.
16. Філософська традиція в українському та європейському романтизмі.
17. Вибір, відповідальність, ставлення людини до свого покликання, свободи в філософії екзистенціалізму.
18. Проблема цінностей в філософській антропології: М. Шелер, А. Гелен, Х. Плеснер, Е. Кассіпер.
19. Європейські та українські дискурсивні практики.
20. Сучасна цивілізація: політичні, наукові, релігійні, національні, філософські стратегії розвитку.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування лекцій, семінарських занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, здобувачам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається

теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для отримання позитивних результатів вивчення дисципліни.

Вагома частина рейтингу студента формується через активну роботу на семінарських заняттях, тому відсутність на семінарських заняттях не дає можливість здобувачу отримати бали до семестрового рейтингу.

Пропущені контрольні заходи

Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольний захід без поважних причин, є нульовим. Здобувач, який не з'явився на модульну контрольну роботу через поважні причини, повинен особисто (або через іншу особу) не пізніше наступного дня повідомити про це і протягом тижня після виходу надати відповідні пояснення та підтверджуючі документи. У такому випадку йому надається можливість в індивідуальному порядку написати МКР. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf> / https://kpi.ua/document_control

Дистанційне навчання

У разі запровадження дистанційного (змішаного) формату навчання організація освітнього процесу здійснюється відповідно до Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>), Регламенту проведення семестрового контролю в дистанційному режимі (<https://osvita.kpi.ua/node/148>).

Організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання, зокрема через Платформу дистанційного навчання «Сікорський» (<https://do.ipk.kpi.ua/> ; <https://www.sikorsky-distance.org>) та АС «Електронний кампус» (<https://ecampus.kpi.ua>). Здобувачі вищої школи приєднуються до платформи «Сікорський» (Moodle, Google Classroom) через корпоративну електронну пошту у домені @lll.kpi.ua або @gmail.com.

Освітній процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. У режимі дистанційного навчання заняття відбуваються у вигляді онлайн-конференції на платформі Zoom. Посилання на конференцію надається на початку семестру.

Заняття в режимі дистанційного навчання проводяться через онлайн-конференції на платформі Zoom. Результати оцінювання висвітлюють у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача вищої освіти (<https://ecampus.kpi.ua>).

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» (https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf).

На території університету здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватись установлених Правил внутрішнього розпорядку (<https://kpi.ua/admin-rule>). Під час лекційних і практичних занять в аудиторіях, а також у процесі відеоконференцій, мобільні телефони слід використовувати лише в беззвучному режимі та виключно з навчальною метою - для пошуку необхідної інформації в інтернеті.

Правила призначення заохочувальних балів

Здобувач вищої школи може отримати заохочувальні (додаткові) бали за написання тез, наукових статей, участь у міжнародних та/чи всеукраїнських заходах, олімпіадах або конкурсах з тематики навчальної дисципліни, а також додаткове проходження онлайн курсів з поглибленим вивченням окремих тем навчальної дисципліни.

Заохочувальні не входять до основної шкали РСО. Максимальна кількість заохочувальних балів – 10 (10% від суми рейтингових балів).

Заохочувальні бали	Кількість балів
Написання тез і публічний виступ на конференції (всеукраїнській чи міжнародній)	5
Участь у студентській олімпіаді з навчальної дисципліни (з призовим місцем)	5
Проходження онлайн курсу з поглибленим вивченням окремої теми дисципліни	5
Публікація статті у науковому виданні	10
Участь у конкурсі за проблематикою навчальної дисципліни (з призовим місцем)	10

Політика оцінювання контрольних заходів

Оцінювання контрольних заходів здійснюється відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати оцінювання семестрового контролю висвітлюються у АС «Електронний кампус» на особистій сторінці здобувача вищої школи (<https://ecampus.kpi.ua>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

У випадку незгоди здобувача вищої школи з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на ім'я декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Здобувачі мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Здобувачі мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Політика дедлайнів та перескладань

Невиконання завдань або порушення термінів їх виконання з неповажних причин призводить до втрати можливості отримати відповідні рейтингові бали. У разі пропуску контрольних заходів з поважних причин здобувачу вищої освіти надається право додатково виконати завдання впродовж найближчого тижня.

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач вищої освіти, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, також має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті

Порядок визнання таких результатів регламентується Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>).

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. У такому разі здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Інклюзивне навчання

ОК «Європейські цінності у дискурсі української філософії» може викладатися для здобувачів з особливими освітніми потребами, що забезпечується шляхом організації їх

навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

Навчання іноземною мовою

Навчальний матеріал викладається українською мовою із застосуванням джерел іноземною мовою (англійською).

Академічна доброчесність

У процесі вивчення навчальної дисципліни необхідним є неухильне дотримання політики академічної доброчесності, визначеної чинним законодавством та внутрішніми документами закладу освіти.

Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, що оприлюднені на сайті університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>), Положення про систему запобігання академічному плагиату (<https://rb.gy/agihij>), нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження, методичні матеріали, освітні курси (<https://kpi.ua/academic-integrity>).

Недотримання принципів академічної доброчесності, зокрема виявлення плагиату чи дублювання завдань, призводить до виставлення нульового балу за відповідну роботу.

Політика використання штучного інтелекту

Використання штучного інтелекту регулюється «Політикою використання штучного інтелекту в академічній діяльності КПІ ім. Ігоря Сікорського» (<https://osvita.kpi.ua/node/1225>). Всі завдання, виконувані здобувачами під час навчання, повинні бути результатом їх власної оригінальної роботи. Використання штучного інтелекту (ШІ) для автоматичного створення відповідей без подальшого їх аналізу і доопрацювання заборонено. Здобувачам не рекомендується використовувати ШІ як єдине джерело інформації. Важливо перевіряти та аналізувати отримані відомості з інших надійних джерел. Будь-яке застосування інструментів ШІ для виконання завдань повинно бути чітко зазначене і задокументоване.

Використання ШІ повинно відповідати принципам академічної доброчесності.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

PCO з навчальної дисципліни, семестровий контроль з якої передбачений у вигляді екзамену, розробленого за типом PCO-2 і складається з:

Поточного контролю: опитування за темою заняття, модульна контрольна робота.

Календарного контролю: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестрового контролю: екзамен.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру з метою забезпечення зворотного зв'язку між викладачем і здобувачами вищої школи у процесі навчання та для перевірки рівня теоретичної та практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення навчальної дисципліни

Викладач оцінює роботу здобувача освіти на кожному семінарському занятті. Здобувач вищої школи отримає найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача вищої школи.

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться на останньому занятті. Перескладати МКР не можна.

Календарний контроль проводиться з метою моніторингу виконання здобувачами індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.

Календарний контроль (проміжна атестація) проводиться на 7-у та 14-у тижнях семестру. Для отримання позитивної оцінки з календарного контролю за навчальну дисципліну потрібно набрати не менше 50 % від максимально можливих балів на момент проведення контролю.

Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Умови допуску до семестрового контролю: рейтинг ≥ 30 б.

Не виконані умови допуску → Не допущено.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру у процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Робота на семінарських заняттях	42%	3	14	42
2.	МКР	8%	8	1	8
3.	Екзамен	50%	50	1	50
	Всього:				100

Рейтинг здобувача вищої школи з навчальної дисципліни складається з балів, отриманих за:

- 1) роботу на семінарських (практичних) заняттях;
- 2) складання модульної контрольної роботи (МКР).

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях

(максимальна кількість балів складає 42, максимальна кількість балів на 1 занятті – 3)

14 семінарів × 3 балів = 42 балів

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів вищої школи у процесі дискусії	3
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	2,5
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	2
відсутність відповіді, ухилення від участі у семінарському занятті	0

2. Складання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів складає 8

№ з/п	Критерії оцінювання МКР	Ваговий бал
1.	Відповідь правильна (не менше 90% потрібної інформації)	8

2.	Несуттєві помилки у відповіді (не менше 75% потрібної інформації)	7
3.	Є недоліки у відповіді та деякі помилки (не менше 60% потрібної інформації)	6
5.	Відповідь відсутня або не правильна	0

Календарний контроль реалізується шляхом визначення рівня відповідності поточних досягнень (рейтингу) здобувача встановленим і визначеним в РСО критеріям. Умовою отримання позитивної оцінки з календарного контролю з навчальної дисципліни (освітнього компонента) є значення поточного рейтингу здобувача не менше, ніж 50 % від максимально можливого на час проведення такого контролю. Незадовільний результат двох календарних контролів з освітнього компонента не може бути підставою для недопущення аспіранта до семестрового контролю з цього освітнього компонента, якщо здобувач до початку семестрового контролю виконав усі умови допуску, які передбачені РСО.

Результати календарного контролю заносяться викладачем в модуль «Календарний контроль» Електронного кампусу.

Семестровий контроль: Екзамен

Здобувачі, які виконали всі умови допуску, складають екзаменаційну роботу.

Екзамен проводиться за розкладом під час екзаменаційної сесії. Екзаменаційна робота оцінюється із 50 балів та складається з двох питань. (максимальна кількість балів за 1 питання складає 25 балів)

Критерій оцінювання залікового питання

25-20 балів - повна відповідь (не менше за 90% потрібної інформації)

16-19 балів - достатньо повна відповідь (не менше 85% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями

14-15 балів - відповідь на питання в цілому розкрито (не менше за 75% потрібної інформації)

12-13 балів - неповна відповідь (не менше 65% потрібної інформації)

10-11 балів - неповна відповідь (не менше за 60% потрібної інформації), значні помилки

0 балів - неповна відповідь (менше за 60% потрібної інформації) або відповідь відсутня

Умови допуску до екзамену: рейтинг ≥ 36 б.

Екзамен проводиться з навчальної дисципліни за розкладом, встановленим відповідно до сесії. Результати контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до відома аспірантів.

Максимальна сума балів складає 100.

Сума балів переводиться в систему оцінювання згідно з таблицею.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно

64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів після ознайомлення з результатом, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Орієнтовний перелік питань на екзамен

1. Наукові підходи до визначення поняття «цінність».
2. Цінності як вічні духовні умови людського буття.
3. Культура як спосіб існування людини у світі.
4. Роль культури в суспільстві XXI століття. Форми та види культури.
5. Цінності в європейській філософії: від античності до XX століття.
6. Цінності в філософській антропології: М. Шелер, А. Гелен, Х. Плеснер, Е. Кассіерер.
7. Сучасна переоцінка цінностей та ціннісних орієнтацій людини.
8. Цінності як результат практичної людської діяльності. Потреби, мотиви, цінності в діяльності людини.
9. Європейські цінності як основа формування європейської спільноти.
10. Європа як геополітичне і культурне утворення. Виникнення та розвиток «Європейської ідеї». Європейська самоідентифікація України.
11. Цінності в європейській та українській культурі.
12. Український народ як носій високоморальних загальнолюдських цінностей.
13. Менталітет як особливий психічний склад і тип мислення народу. Проблема ментальності в працях європейських та вітчизняних дослідників.
14. Менталітет як впливовий елемент національної культури.
15. Характерні риси української ментальності.
16. Трансформація рис ментальності українського народу в умовах глобалізації.
17. Екзистенційно-чуттєве сприйняття світу як основна риса українського світоглядного менталітету.
18. Філософсько-теософський кордоцентризм у філософії Г. Сковороди.
19. Кордоцентризм в історико-філософській україністиці: П. Куліш, М. Гоголь, П. Юркевич.
20. Антеїзм в українській культурі, літературі, філософії.
21. Філософська творчість Г. Сковороди в контексті розвитку європейської філософії.
22. Вчення Г. Сковороди про дві натури та три світи.
23. Образно-символічне бачення світу філософа: між містикою та раціоналізмом.
24. Самопізнання як головний шлях до «внутрішньої людини» в філософії Г. Сковороди.
25. Кордоцентризм, моральний вибір, «сродна праця», проблема людського щастя та сенс буття людини у філософських роздумах Г. Сковороди.
26. Спільні мотиви мислення Г. Сковороди та представників західноєвропейської філософії.
27. Світогляд романтизму як утвердження свободи та самоцінності духовного життя особистості в українській та європейській культурі.

28. Український романтизм як національне явище.
29. «Філософія серця» П. Юркевича.
30. Моральна свобода людини в філософсько-антропологічному вченні П. Юркевича.
31. Романтична традиція в творчості П. Куліша, М. Гоголя.
32. Український філософський кордоцентризм в європейській перспективі: філософський кордоцентризм П. Юркевича та антропологізм С. К'єркегора.
33. Екзистенційні ідеї у творчості Г. Сковороди, М. Гайдеггера та Ж.- П. Сартра.
34. Філософія символічного світу Г. Сковороди та філософія «символічних форм» Е. Кассіра, Г. Гадамера.
35. Український кордоцентризм та психоаналітична концепція буття З. Фрейда.
36. Основні тенденції розвитку сучасної західної філософії.
37. Проблеми свободи і цілісного розвитку людини.
38. Несвідоме та ірраціональне в європейській філософії.
39. Філософія людського існування (екзистенціалізм).
40. Сучасний філософський дискурс.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри філософії, к. філос. наук, доцентом Руденко Тamarою Петрівною.

Ухвалено на засіданні кафедри філософії (протокол № 4 від 14.10.2025 р.)

Погоджено на засіданні методичної комісії факультету соціології і права (протокол № 1 від 14.10.2025 р.).